

หน่วยสร้างกริยาเรียง : ลักษณะร่วมจำเพาะบริเวณ ภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์

บทนำ

กริยาเรียง (Serial verb) นับเป็นปรากฏการณ์ของการผนวกเหตุการณ์ทางภาษา (Event integration) ประเภทหนึ่ง ซึ่งนักภาษาศาสตร์สนใจศึกษาและกล่าวถึงเสมอๆ ในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับภาษาจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะร่วมจำเพาะบริเวณ (Areal feature) ทางด้านไวยากรณ์ที่สำคัญลักษณะหนึ่ง ดังที่ Matisoff (1983: 23) ได้กล่าวถึงลักษณะร่วมทางไวยากรณ์ (Areal grammar) ของภาษาในแถบภูมิภาคนี้ไว้ว่า

“The languages of this linguistic area are remarkable for the ease with which strings of verbs may juxtaposed around a head-verb to form complex verb-phrases, usually without needing grammatical markers to mark explicit the nature of their interrelationship”

การศึกษาเกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาเรียง (Serial verb construction) ในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ได้มีนักภาษาศาสตร์ศึกษากันอย่างกว้างขวางในภาษาตระกูลต่างๆ จำนวนมาก ตัวอย่างเช่น ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic language family) ได้แก่ งานวิจัยของ Tran Trong Hai (1975), และ Mikami (1981) ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan language family) ได้แก่ งานวิจัยของ Matisoff (1969; 1974) ภาษาตระกูลไท-กะได (Tai-Kadai language family) ได้แก่ งานวิจัยของ Kingkarn Thepkanjana (1986), Tasanee Sereechareonsatit (1984) และ

เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์ อาจารย์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

ภาษาตระกูลม้ง-เย้า (Hmong-Yao language family) ได้แก่ งานวิจัยของ Harrichausen-B Muhlbaue (1992) เป็นต้น การศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงของนักภาษาศาสตร์ดังกล่าวมาแล้วได้ให้คำจำกัดความและการอธิบายที่แตกต่างกันไปตามแนวคิด ทฤษฎีหรือกรอบไวยากรณ์ที่แตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งในบทความนี้จะได้นำเสนอโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนคือ กำเนิดของหน่วยสร้างกริยาเรียง แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียง ตลอดจนภาพรวมการแบ่งประเภทของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาตระกูลต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กำเนิดของหน่วยสร้างกริยาเรียง

ลักษณะเด่นที่สำคัญประการหนึ่งของภาษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ มักจะเกิดปรากฏการณ์สุญรูป (Zero anaphora) ของหน่วยคำในภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาพูดซึ่งจะเกิดปรากฏการณ์สุญรูปของนามวลี (Noun phrase anaphora) ได้ โดยผู้พูดอาจจะพูดโดยละประธาน (Zero subject) หรือละกรรม (Zero object) ของประโยค ปรากฏการณ์สุญรูปหรือปรากฏการณ์การละนามวลีของประโยคนี้เอง เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เรียงลำดับเหตุการณ์ (Serialization) ขึ้นในภาษา การเลือกใช้หน่วยสร้างกริยาเรียงจึงนับว่าเป็นวิธีการหนึ่งของการแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะเกิดปรากฏการณ์สุญรูปของนามวลีขึ้น แต่ผู้รับสารหรือผู้ฟังก็ยังสามารถเข้าใจการเรียงลำดับเหตุการณ์จากหน่วยสร้างกริยาเรียงได้โดยง่าย ดังตัวอย่างการละนามวลีทั้งในตำแหน่งประธาน (Øs) และกรรม (Øo) ของประโยคจากภาษาต่างๆ ต่อไปนี้

ภาษาจีนกลาง

A : wōman dǎsuàn zuò shénme ne
 พวกเรา วางแผน ทำ อะไร Rex*
 “พวกเราวางแผนทำอะไร”

B : Øs xià chē Øs qù chī fān
 (พวกเรา) ลง รถ (พวกเรา) ไป กิน ข้าว
 “(พวกเรา)ลงรถ(พวกเรา)ไปกินข้าว”

* Rex : Response to Expectation

ภาษาไทย

A : khun tɕàə tham ʔaray kàp aahǎan nî
คุณ จะ ทำ อะไร กับ อาหาร นี้
“คุณจะทำอะไรกับอาหารนี้”

B : hây Øs yók Øo ʔòok maa kin kan.
ให้ (คุณ) ยก (อาหาร) ออก มา กิน กัน
“ให้(คุณ)ยก(อาหาร)ออกมากินกัน”

ภาษาม้งเขี้ยว

A : kɔ⁴² ua³³ tei⁴² taŋ³² tɔ²² tʃi²² tau³³
คุณ ทำ ไร่ เสร็จ หรือ ไม่ ได้
“คุณทำไร่เสร็จหรือยัง”

B : ku³⁵ ua³³ Øo taŋ³² loɿ³³
ฉัน ทำ (ไร่) เสร็จ แล้ว
“ฉันทำ(ไร่)เสร็จแล้ว”

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียง

หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่ปรากฏอย่างกว้างขวางในภาษาหลายตระกูล ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้หน่วยสร้างกริยาเรียงได้รับความสนใจและมีผลงานการศึกษาวิจัยหน่วยสร้างนี้ในประเด็นต่างๆ ออกมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 70 โดยที่นักภาษาศาสตร์ต่างรู้จักและเรียกปรากฏการณ์ทางภาษานี้ในชื่อต่างๆ กัน อาทิเช่น *Co-verb*, *Verb-concatenation*, *Multi-verb construction*, *Verb-serialization* และ *Serial verb construction* อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสนใจว่าคำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียงค่อนข้างที่จะหลากหลายและยังไม่มีข้อสรุปร่วมกัน ความหลากหลายนี้เกิดจากการใช้เกณฑ์ที่ต่างกันของนักภาษาศาสตร์ซึ่งส่งผลให้คำจำกัดความของกริยาเรียงแตกต่างกัน คำจำกัดความอันหลากหลายของกริยาเรียงสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่ใช้เกณฑ์ทางรูป (Form) เพียงอย่างเดียว ได้ให้คำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียง หมายถึง **“หน่วยสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยาดั้งแต่**

2 คำเรียงต่อกัน โดยไม่มีอะไรมาคั่นกลางระหว่างกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่ 2 และคำกริยาเหล่านี้สามารถปรากฏอิสระในประโยคเดียวได้ นักภาษาศาสตร์ที่ใช้เกณฑ์เรื่องรูป ได้แก่ Matisoff (1973), Boadi (1968), Westerman (1907) และ Kingkarn Thepkanjana (1986) เกณฑ์เรื่องรูปนี้ถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ค่อนข้างกว้างและเป็นเกณฑ์พื้นฐานที่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ในการกำหนดหน่วยสร้างกริยาเรียง

2. นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่ใช้เกณฑ์การร่วมปรากฏร่วมกัน (Share argument) ระหว่างคำนามและคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยแบ่งแนวคิดเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกซึ่งประกอบด้วย Li และ Thompson (1973) และ Tasanee Sereechareonsatit (1984) ซึ่งใช้เกณฑ์ของ Li และ Thompson กล่าวว่า **“หน่วยสร้างกริยาเรียงประกอบด้วยคำกริยาตั้งแต่สองคำเรียงต่อกัน โดยที่คำกริยาในหน่วยสร้างจะต้องมีประธานร่วมกันเท่านั้น”** ดังที่ Li และ Thompson (1973, quoted in Tasanee Sereechareonsatit, 1984) กล่าวไว้ดังนี้

“Sequences of two or more verbs without any intervening marker indication their relationships.”

แต่นักภาษาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งได้แก่ Crowley (1987) และ Baker (1989) กล่าวว่า **“หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นโครงสร้างที่นอกจากกริยาในโครงสร้างจะมีประธานร่วมกันแล้ว คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้นอาจจะร่วมมีคำนามซึ่งเป็นหน่วยที่ต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาเดียวกัน (Common argument) แต่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างกัน”** เช่น กรรมของกริยาตัวแรกอาจเป็นประธานของกริยาตัวที่สองได้

3. นักภาษาศาสตร์บางกลุ่มได้กำหนดความเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยผนวกลักษณะทางความหมาย (Semantic feature) ที่เสนอโดยคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงว่า **“เป็นหน่วยสร้างที่คำกริยาทั้งหมดที่ปรากฏนั้นต่างร่วมกันเสนอเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวเท่านั้น”** นักภาษาศาสตร์ที่ให้คำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียงในแนวนี้ได้แก่ Filbeck (1975), Sebba (1987) และ Supriya Wilawan (1992) เป็นต้น

4. นอกจากนี้แล้วยังมีนักภาษาศาสตร์บางคนได้ให้ความสำคัญต่อขอบเขตของหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยผนวกเพิ่มเติมจากเกณฑ์ต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ตัวอย่างเช่น Filbeck (1975), Baker (1989), Sebba (1987) และ Crowley (1987)

นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้เสนอคำว่า **“กริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงต้องไม่มีเครื่องหมายหรือลักษณะใดๆ ที่แสดงว่ากริยาตัวแรกและกริยาตัวที่ 2 อยู่คนละประโยค”**

จากแนวคิดเรื่องหน่วยสร้างกริยาเรียงดังกล่าว เราสามารถสรุปคำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียงว่า หมายถึง หน่วยสร้างที่เกิดจากการเรียงกันของคำกริยาสองตัวหรือมากกว่า และมีคุณสมบัติอื่นๆ เพิ่มเติมอีกดังนี้

1. คำกริยาทุกตัวนั้นต้องเป็นคำกริยาที่สามารถปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวในประโยคเดี่ยวๆ ได้
2. คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้าง กริยาเรียงอาจมีประธานร่วมกัน (Equi-subject) หรือประธานคนละตัว (Non-equi-subject) กันก็ได้
3. คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงจะต้องมีกาล (Tense) เดียวกัน หรือมีการณลักษณะ (Aspect) เดียวกัน
4. ต้องไม่มีลักษณะใดๆ ที่แสดงว่ากริยาตัวที่หนึ่งและกริยาตัวที่สองอยู่คนละประโยค
5. ต้องไม่มีคำเชื่อมใดๆ ปรากฏอยู่ระหว่างคำกริยาทั้งสองนั้น
6. คำกริยาที่ปรากฏอยู่ในหน่วยสร้างกริยาเรียงอาจจะเป็นกริยาแสดงการกระทำ (Action verb) หรือกริยาแสดงภาพ (State verb) ซึ่งคำกริยาเหล่านี้ อาจจะเป็นกริยาที่กินระยะเวลา (Durative verb) หรือเป็นกริยาที่ไม่กินระยะเวลา (Punctilial verb) ก็ได้

ประเภทของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การใช้แนวคิด ทฤษฎี หรือกรอบไวยากรณ์ที่แตกต่างกันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเภทของหน่วยสร้างกริยาเรียงมีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นักศึกษาได้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงจากเกณฑ์ดังนี้

1. เกณฑ์การปรากฏร่วมภายในกรอบประโยค (Sentence frame) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ในการแบ่งประเภทของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาต่างๆ จำนวนมาก โดยพิจารณาจากการปรากฏหรือการไม่ปรากฏร่วมของนามวลีในตำแหน่งที่สอง (NP2) เป็นเกณฑ์ ดังแสดงด้วยกรอบประโยคต่อไปนี้

NP 1 <u>V1</u> (NP2) <u>V2</u> (NP3)

2. นอกจากการพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ในการปรากฏร่วมของคำนามดังกล่าวมาแล้ว การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษายังได้ใช้เกณฑ์การปรากฏร่วมเวลา (Simultaneous) และการไม่ปรากฏร่วม (Non-simultaneous) ของกริยาภายในหน่วยสร้างกริยาเรียงมาใช้ในการแบ่งประเภทของหน่วยสร้างกริยาเรียงอีกด้วย

จากเกณฑ์การปรากฏร่วมภายในกรอบประโยคและการปรากฏร่วมเวลาดังกล่าวจึงทำให้สามารถแบ่งหน่วยสร้างกริยาเรียงออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทที่ไม่ปรากฏนามวลีในตำแหน่งที่ 2 (NP2) ซึ่งหมายความว่ากริยาภายในหน่วยสร้างแต่ละตัวจะเรียงต่อกันโดยไม่มีนามวลีในตำแหน่งที่ 2 มากันกลาง ตัวอย่างเช่น

ภาษาจีนกลาง

tā tiào guò qù

เขา กระโดด ข้าม ไป

“เขากระโดดข้ามไป”

ภาษาเขมร

kœt prañœb daə mœk rœk khñom

เขา รีบ เดิน มา หา ฉัน

“เขารีบเดินมาหาฉัน”

ภาษาไทย

sulii chœp pay duu nǎng

สุริย์ ชอบ ไป ดู หนังสือ

“สุริย์ชอบไปดูหนังสือ”

ภาษาม้งเขียว

pua⁴⁵ ɲœ⁴⁵ qœ²² tœœ³² nœ⁴² mœ³⁵

เขา นั่ง ลง กิน ข้าว

“เขานั่งลงกินข้าว”

จากตัวอย่างประโยคในภาษาต่างๆ ข้างต้น คำกริยา (ตัวเอน) แต่ละตัวข้างต้นจะเรียงต่อกันโดยที่ไม่มีนามวลีมากันกลาง ดังนั้นคำกริยาแต่ละตัวจึงสามารถเรียงเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงได้

2. หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทที่ปรากฏนามวลี (NP2) คั่นกลางระหว่างกริยาตัวที่ 1 (V1) และกริยาตัวที่ 2 (V2) นามวลีที่ปรากฏร่วมภายในหน่วยสร้างกริยาเรียงนี้จะทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาตัวแรก และในขณะเดียวกันก็อาจจะทำหน้าที่เป็นประธานของกริยาตัวที่สองหรือไม่ก็ได้ ตัวอย่างเช่น

ภาษาจีนกลาง

- 1) wǒ qīng nǐmen qù chī bīngjǐlǐng
ฉัน เชิญ พวกคุณ ไป กิน ไอศกรีม
“ฉันเชิญพวกคุณไปกินไอศกรีม”
- 2) tā qí mǎ chōu yān
เขา ชီး ม้า สูบ บุหรี่
“เขาชီးม้าสูบบุหรี่”

ภาษาเขมร

- 1) kōət dam kaew baek
เขา นึก กระดาษ ขาด
“เขานึกกระดาษขาด”
- 2) khñom baək siawphəw maəl
ฉัน เปิด หนังสือ อ่าน
“ฉันเปิดหนังสืออ่าน”

ภาษาไทย

- 1) phǒw dāy jin lūuk phūut
พ่อ ได้ ยิน ลูก พุด
“พ่อได้ยินลูกพุด”
- 2) khǎo sǎi khañm maa kin
เขา ชื้อ ขนม มา กิน
“เขาซื้อขนมมากิน”

ภาษาม้งเขี้ยว

- 1) ku³⁵ tua³³ pho²¹² mən³² tɕau³² pua⁴⁵
ฉัน ยิง ปืน ไป ลูก เขา
“ฉันยิงปืนไปลูกเขา”
- 2) pei⁴⁵ mən³² ua³³ zau⁴⁵ no⁴²
พวกเรา ไป ทำ กับข้าว กิน
“พวกเราไปทำกับข้าวกิน”

จากตัวอย่างภาษาต่างๆ ข้างต้นจะเห็นได้ว่านามวลีตำแหน่งที่ 2 (NP2) ในประโยคที่แรก (คำนามในประโยคที่ 1 ที่เป็นตัวหนา) จะทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาตัวแรก (V1) และในขณะเดียวกันก็จะทำหน้าที่เป็นประธานของกริยาตัวที่สอง (V2) ด้วย ส่วนนามวลีตำแหน่งที่ 2 ในประโยคที่ 2 (คำนามในประโยคที่ 2 ที่เป็นตัวเอน) จะทำหน้าที่เป็นเพียงกรรมของกริยาตัวแรกเท่านั้น ลักษณะการปรากฏร่วมของนามวลีในตำแหน่งที่ 2 ดังกล่าว ทำให้คำกริยาที่ปรากฏในประโยคเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงอาจมีประธานร่วมกัน (Equi-subject) หรือมีประธานคนละตัวกัน (Non-equi-subject) กล่าวคือ การปรากฏร่วมของนามวลีตำแหน่งที่ 2 ในประโยคตัวอย่างที่หนึ่ง จะทำให้คำกริยาตัวที่หนึ่งและกริยาตัวที่สองมีประธานคนละตัวกัน ในขณะที่การปรากฏร่วมของนามวลีตำแหน่งที่ 2 ในประโยคตัวอย่างที่สองจะทำให้คำกริยาตัวที่หนึ่งและกริยาตัวที่สองมีประธานร่วมกัน

3. หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทพร้อมเวลา (Simultaneous) หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้จะมีลักษณะสำคัญกล่าวคือ คำกริยาที่ถูกนำมาเรียงต่อกันในประโยคจะเป็นคำกริยาที่กินระยะเวลา (Durative) พอๆ กัน นอกจากนี้ประเภทของคำกริยาที่ปรากฏร่วมกันจะต้องเป็นกริยาประเภทเดียวกัน ถ้ากริยาตัวแรกเป็นกริยาที่แสดงการกระทำ (Action verb) กริยาตัวที่ตามมาตัวอื่นๆ จะต้องเป็นกริยาที่แสดงการกระทำด้วยกัน (คำกริยาที่เป็นตัวหนา) แต่ถ้ากริยาตัวแรกเป็นกริยาแสดงสภาพ (State verb) กริยาตัวถัดมาตัวอื่นๆ จะต้องเป็นกริยาแสดงสภาพด้วย (คำกริยาที่เป็นตัวเอน) ตัวอย่างเช่น

ภาษาจีนกลาง

tā zuò he jiū
เขา นั่ง ค่ำ เหล้า
“เขานั่งดื่มเหล้า”

ภาษาเขมร

mrem daj khñom cmaa vɛɛn
นี้ว มือ ฉั่น ผอม ยาว
“นี้วมือฉั่นผอมยาว”

ภาษาไทย

khǎo hǎn mǎe rǒng hǎi
เขา เห็น แม่ ร้องไห้
“เขาเห็นแม่ร้องไห้”

ภาษาม้งเขียว

pua⁴⁵ no⁴⁵ hu³³ka⁴²

เขา นั่ง ร้องเพลง

“เขานั่งร้องเพลง”

4. หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทเรียงลำดับ (Consecutive) หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้ คำกริยาที่ปรากฏจะเป็นคำกริยาประเภทไม่ปรากฏร่วมเวลา (Non-simultaneous) กล่าวคือ เหตุการณ์แรกจะเกิดขึ้นก่อน แล้วจึงเกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งขึ้นตามมา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนจะแสดงด้วยกริยาตัวแรก (คำกริยาที่เป็นตัวหนา) ส่วนเหตุการณ์ที่ตามมาทีหลังจะแสดงด้วยคำกริยาตัวที่ 2 (คำกริยาที่เป็นตัวเอน) นอกจากนี้หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้อาจประกอบไปด้วยคำกริยาประเภทแสดงทิศทาง (Directive verbs) ในภาษาไทยกริยาประเภทนี้ได้แก่ ไปได้ มา ขึ้น ลง เข้า ออก เป็นต้น ซึ่งเมื่อเติมกริยาประเภทนี้เข้าไปแล้วจะทำให้เกิดการเรียงลำดับของเหตุการณ์ กล่าวคือ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานที่ เวลา หรือการเปลี่ยนแปลงจากกริยาตัวหนึ่งไปสู่กริยาอีกตัวหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

ภาษาจีนกลาง

wǒ yòng máobǐ xiě zì

ฉัน ใช้ พู่กัน เขียน ตัวอักษร

“ฉันใช้พู่กันเขียนตัวอักษร”

ภาษาเขมร

khee srɔwaa niəŋ moɔk* qaop

เขา คว่า เธอ มา กอด

“เขาคว่าเธอมากอด”

ภาษาไทย

chǎn sǐ³ khānǒm maa* tɕèɛk nǔɔŋ

ฉัน ซื้อ ขนม มา แจก น้อง

“ฉันซื้อขนมมาแจกน้อง”

* เป็นคำกริยาแสดงทิศทาง (Directive verbs)

ภาษาม้งเขียว

tsi³³ tʃɔ⁴² mbei⁴² moŋ^{32*} tʃɔ³²
พ่อ ขน ข้าว(เปลือก) ไป ปลุก
“พ่อขนข้าวออกไปปลุก”

5. หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทแสดงผล (Circumstance) หน่วยกริยาเรียงประเภทนี้จัดเป็นหน่วยสร้างกริยาประเภทไม่ปรากฏร่วมเวลา (Non-simultaneous) อีกประเภทหนึ่ง กล่าวคือ กริยาตัวที่ปรากฏในตำแหน่งที่สอง** (V2) จะเป็นตัวแสดงผลการกระทำ (Result) ที่เกิดจากการกระทำของกริยาในตำแหน่งแรก (V1) หรือของประธาน (NP2) ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาตัวแรก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาจีนกลาง

wǒ zuò pò le hěn zhípián de bēi
ฉัน ทำ แดก แล้ว มาก มีราคา nom*** แก้ว
“ฉันทำแก้วมีราคาแตก”

ภาษาเขมร

niaŋ craan khee khital tɔw
เธอ ผลัก เขา กระเด็น ไป
“เธอผลักเขากระเด็นไป”

ภาษาไทย

maalii tham kàpkhâaw ʔaròy
มาลี ทำ กับข้าว อร่อย
“มาลีทำกับข้าวอร่อย”

ภาษาม้งเขียว

pua⁴⁵ n³³dau³³ neŋ⁴⁵ tua³²
เขา ดี งู ตาย
“เขาดีงูตาย”

* เป็นคำกริยาแสดงทิศทาง (Directive verbs)

** ตามกรอบประโยคที่กล่าวมาแล้ว

*** nom : Norminalier

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาดังกล่าวมาข้างต้น อาจจะเป็นเรื่องยืนยันคำกล่าวที่ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นลักษณะร่วมจำเพาะบริเวณของภาษาในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเกิดแก่ภาษาตระกูลต่างๆ ดังที่ได้มีนักภาษาศาสตร์ศึกษาเรื่องหน่วยสร้างกริยาเรียงกันอย่างกว้างขวางในภาษาตระกูลจีน-ทิเบต ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก ภาษาตระกูลไท-กะไดและภาษาตระกูลม้ง-เย้า อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ไม่มีนักภาษาศาสตร์ผู้ใดศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน (Austronesian language family) เลย ซึ่งเป็นข้อน่าสังเกตประการหนึ่งเกี่ยวกับข้อจำกัดของศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียง เมื่อพิจารณาจากกระบวนการสร้างคำ (Word formations) ของภาษาตระกูลนี้จะพบว่า ในภาษาตระกูลออสโตรนีเซียนมีกระบวนการสร้างคำ 3 วิธี คือ การผสมคำ (Compounding) การซ้ำคำ (Reduplication) และการผสานคำ (Affixation) จากการศึกษาตัวอย่างภาษาในตระกูลนี้พบว่า การสร้างคำโดยวิธีการผสานคำด้วยการใช้หน่วยเติมศัพท์อันได้แก่ หน่วยเติมหน้าศัพท์ (Prefixes) หน่วยเติมกลางศัพท์ (Infixes) และหน่วยเติมหลังศัพท์ (Suffixes) นี้เอง ที่ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเกิดหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาตระกูลนี้ ดังจะอธิบายให้เห็นได้ต่อไปนี้

1. การเติมหน่วยศัพท์ทำให้ลดจำนวนการเกิดกริยาเรียงขึ้นในประโยคได้ กล่าวคือ ในขณะที่ภาษาตระกูลอื่นๆ ต้องใช้คำกริยาหลายๆ ตัวนำมาเรียงต่อกันเพื่อสื่อความหมาย หมายถึงเหตุการณ์ๆ หนึ่ง แต่ด้วยวิธีการสร้างคำของภาษาตระกูลนี้ทำให้ลดจำนวนของคำกริยาลงไปเหลือเพียงกริยาเพียงตัวเดียว ตัวอย่างเช่น ในภาษามลายูมีการเติมหน่วยคำเติมหน้า “teL-” เพื่อทำให้คำกริยานั้นเป็นกริยากรรมวาจก (Passive verb) เช่น

atur “เป็นระเบียบ”

teratur “ถูกทำให้เป็นระเบียบ”

จากตัวอย่างในภาษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าถ้าเป็นในภาษาไทยจะต้องใช้คำกริยาเรียงกันถึง 4 ตัว (ถูก+ทำ+ให้+เป็น) ในขณะที่ในภาษามลายูใช้คำกริยาเพียงตัวเดียว

2. การเติมหน่วยเติมศัพท์จะมีส่วนกำหนดความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์ให้แก่คำศัพท์ จึงเป็นเหตุให้การเรียงคำ (Word order) ในภาษาตระกูลนี้มีการเรียงคำอย่างอิสระเนื่องจากลำดับของการเรียงคำในประโยคไม่มีความสำคัญเพราะได้มีการกำหนดความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์จากขบวนการทางหน่วยคำ (Morphology) ไว้แล้ว ดังที่ Clark (1992: 899) ได้กล่าวถึงการเรียงลำดับคำในภาษาออสโตรนีเซียนไว้ว่า

“Word order in Austronesian is predominantly verb-initial or verb-second and prepositional. A number of languages in New Guinea area have become verb-final and postpositional under the influence of neighbouring non-Austronesian languages.”

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการเรียงคำสลับที่กันก็ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์ ดังตัวอย่างในภาษาต่อไปนี้

ภาษามลายู

1. Perang berakhir pada hari itu.
war finish on day that
2. Pada hari itu perang berakhir
on day that war finish
“The war ended that day.”

ภาษาตากาล็อก (Tagalog)

1. Mag-aalis ang bata ng laruan sa kaho.
AT¹-will/take out TRIG² child PAT³ toy DIR⁴ box
2. Bata ang laruan sa kahon aalis-IN.
child TRIG toy DIR box will/Take out-PT⁵
3. Aalis-An ng bata ng laruan ang kahon.
Will/take out-DT⁶ ACT⁷ child PAT toy TRIG box
“A/The child will take a toy out of the box.”

¹ AT : Actor-trigger affix

² TRIG : Trigger marker

³ PAT : Patient marker

⁴ DIR : Direction marker

⁵ PT : Patient-trigger affix

⁶ DT : Direction marker

⁷ ACT : Actor marker

จากตัวอย่างการเรียงลำดับคำในประโยคของภาษาดังกล่าว จะเห็นว่า การเรียงลำดับคำไม่มีความสำคัญเลย เพราะเมื่อเรียงลำดับคำแตกต่างกันจะมีขบวนการทางหน่วยคำบอกให้ทราบว่าคำใดมีหน้าที่ทางไวยากรณ์อย่างไร เช่น ในภาษามลายูมีการเติมหน่วยคำเติมหน้า “beL-” เพื่อบอกให้ทราบว่าคำกริยานี้มีหน้าที่เป็นอกรรมกริยา (Intransitive verb) หรือจากตัวอย่างในภาษาตากาล็อกมีการใช้ตัวบ่งชี้ (Marker) “ng” เพื่อบอกให้ทราบว่าคำนามนี้มีหน้าที่เป็นผู้กระทำ (Actor) หรือผู้รับผลการกระทำ (Patient) เป็นต้น เมื่อการเรียงลำดับคำของภาษาตัวอย่างทั้งสองขึ้นอยู่กับการขบวนการทางหน่วยคำดังได้กล่าวมาแล้ว ตามความคิดเห็นของผู้ศึกษาในกรณีนี้การเกิดกริยาสองตัวมาเรียงต่อกันจึงไม่จำเป็น กล่าวคือ กริยาตัวแรกอาจจะอยู่ต้นประโยค ในขณะที่กริยาตัวที่สองอยู่ท้ายประโยคก็อาจเป็นไปได้ ด้วยเหตุผลของการเรียงลำดับคำในประโยคอย่างอิสระนี้เองจึงเป็นข้อจำกัดของการเกิดหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาตระกูลนี้ประการหนึ่ง

นอกจากเหตุผลทางขบวนการทางหน่วยคำดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จากการศึกษาภาษาตัวอย่างยังพบว่า มีเหตุผลอีกประการหนึ่งซึ่งเป็นข้อจำกัดในการเกิดหน่วยสร้างกริยาเรียงของภาษาตระกูลนี้คือ เหตุผลทางวากยสัมพันธ์ (Syntax) ประโยคในภาษามลายูอาจจะมีลักษณะแสดงที่คำกริยาหลัก (Main verb) ของประโยคได้ จึงทำให้ไม่เกิดปรากฏการณ์การเรียงต่อกันของคำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษามลายู

Dia nak ke rumah Hisham.

H/She will/want to at house Hisham

“H/She will go to Hisham’s house.”

ประโยคนี้นมาจากการละคำกริยา “pergi” ของประโยคไป ซึ่งในประโยคเต็มจะมีรูปแบบดังนี้

Dia nak pergi ke rumah Hisham.

H/She will/want to go at house Hisham

“H/She will go to Hisham’s house.”

หรือในบางครั้งในประโยคภาษามลายูอาจจะมีการใช้คำบุพบท (Preposition) คั่นกลางระหว่างคำกริยาสองตัว จึงทำให้ไม่เกิดหน่วยสร้างกริยาเรียงขึ้นในภาษาได้ เช่น

Pada tengah hari bapa Ali **balik** untuk **berkeria**.

In the afternoon father Ail return prep.* Work

“In the afternoon, Ail’s father returns to work”

จากประโยคตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าในภาษามลายูจะมีการใช้คำบุพบท
คั่นกลางระหว่างกริยา “**balik**” กับกริยา “**berkeria**”

เราอาจจะสรุปได้ว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักภาษาศาสตร์ไม่ศึกษาหน่วยสร้าง
กริยาในภาษาตระกูลออสโตรนีเซียนก็คงเพราะเหตุผล 2 ประการ กล่าวคือ เหตุผลทางด้าน
หน่วยคำภาษาในตระกูลนี้มีการสร้างคำโดยวิธีการผสมคำ และเหตุผลทางวากยสัมพันธ์
ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ตามความเห็นของผู้ศึกษาน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิด
ข้อจำกัดของการเกิดหน่วยสร้างกริยาเรียงของภาษาต่างๆ ในตระกูลออสโตรนีเซียน
เนื่องจากภาษาในตระกูลนี้ยังมีขบวนการทางหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ อันเป็นอุปสรรค
สำคัญต่อการพัฒนาเกิดเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาษาเป็นสิ่งที่ยาก
ต่อการทำนายการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตเมื่อขบวนการการสร้างคำและ
วากยสัมพันธ์ของภาษาลดบทบาทลง หรือเมื่อภาษาใดภาษาหนึ่งในตระกูลนี้เกิดสัมผัส
ภาษา (Language contact) กับภาษาที่มีการเรียงต่อกันของคำกริยาโดยไม่ต้องอาศัย
ปัจจัยดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงก็น่าที่จะเกิดขึ้น ภาษาซึ่งแต่เดิมไม่เคยปรากฏหน่วยสร้าง
กริยาเรียงขึ้นในภาษาก็อาจพัฒนากลายมาเป็นภาษาที่มี “หน่วยสร้างกริยาเรียง” ขึ้นมา
ใช้ในภาษาของตนก็เป็นไปได้

* prep. : คำบุพบท

บรรณานุกรม

- ยาใจ ชูวิชา. 2536. “ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย.”
วิทยานิพนธ์ ปริญญาคุฏฐบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baker, Mark C. 1989. “Object Sharing and Projection in Serial Verb Constructions.”
Linguistic Inquiry 20, 4: 513-553.
- Boadi, Lawrence. 1968. “Some Aspects of Akan Deep Syntax.” **Journal of
West African Languages** 5: 83-90.
- Bright, W. (ed.). 1992. **International Encyclopaedia of Linguistics I-IV**.
New York: Oxford University Press.
- Clark, Marybeth. 1992. “Serialization in Mainland Southeast Asia.” In **Pan-Asiatic
Linguistic, Proceedings of the Third International Symposium On
Language and Linguistic, Vol. 1**, pp. 145-149. Bangkok: Chulalongkorn
University.
- Clark, Ross. 1990. **Austronesian languages**. Cambridge: Cambridge University
Press.
- Crowley, Terry. 1987. “Serial Verbs in Paamese.” **Studies in Language** 11:
35-84.
- Filbeck, David. 1975. “A Grammar of Verb Serialization in Thai.” In Jimmy G.
Harris and James R. Chamberlain, editor. **Studies in Thai Linguistics
in Honor of William J. Gedney**, pp. 112-129. Bangkok: Central Institute
of English Language.
- Kingkarn Thepkanjana. 1986. “Serial Verb Constructions in Thai.” Ph.D.
Dissertation, the University of Michigan.
- Li, Charler N. and Thompson, Sandras. 1981. **Mandarin Chinese: A Functional
Reference Grammar**. Berkeley, Calif.: University of California Press.
- . 1973. “Serial Verb Construction in Mandarin Chinese: Subordination
or Coordination?” **Chicago Linguistic Society** 9: 96-103, quoted in
Tasane Sereechareonsatit. 1984. “Conjunct Verb and Verb in Series
in Thai.” Ph.D. Dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Matisoff, J.A. 1978. “Linguistic Diversity and Language Contact.” In John
Mckinnon & Wanut Bhruksasri, editors. **Highlanders of Thailand**,
pp. 56-86. Kuala Lumpur: Oxford University Press.

- Matisoff, J.A. 1973. **The Grammar of Lahu**. Berkeley, Calif.: University of California Press.
- Mikami, Naomitsu. 1981. "Serial Verb Construction in Vietnamese and Cambodian." **Journal of Linguistic Society of Japan** 79: 95-117.
- Muhbauer, Harrichausen-B. 1992. "Verb Concatenation in Mong Njua: A Syntactic Description and Its Treatment in Natural Language Processing." In **Pan-Asiatic Linguistic, Proceedings of the Third International Symposium on Language and Linguistic, Vol. 2**, pp. 398-420. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Sebba, Mark. 1987. **The Syntax of Serial Verbs**. Amsterdam: Benjamin.
- Supriya Wilawan. 1992. "The So-call Serial Verb Construction." Paper presented at Pan-Asiatic Linguistics Symposium. Bangkok: Chulalongkorn University. (Unpublished)
- Tasanee Sereechareonsatit. 1984. "Conjunct Verb and Verb in Series in Thai." Ph.D. Dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Trang Trong Hai. 1975. "Verb Concatenation in Vietnamese." **Linguistics of The Tibeto-Burman Area** 2, 2: 243-272.
- Westerman, Diedrich. 1907. **Grammatik der Ewe-Sprache**. Berlin: Dietrich Reimer.
- Winstedt, R. 1913. **Malay Grammar**. London: Oxford Press.

